

Vergaderjaar 2021–2022

29 684

Waddenzeebeleid

Nr. 221

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATER- STAAT EN VOOR NATUUR EN STIKSTOF

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 januari 2021

Met de Verzamelbrief Wadden van 6 oktober 2021¹ is uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021–2026 (Uitvoeringsprogramma), de door uw Kamer ingediende moties met betrekking tot de Agenda voor het Waddengebied 2050 (Agenda) en een aantal overige zaken aangaande de Waddenzee en het Waddengebied. Enkele van deze onderwerpen zijn ook besproken in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BO Waddengebied) van afgelopen december. In onderhavige brief informeren wij u over de stand van zaken omtrent het Uitvoeringsprogramma, de impactanalyse, de duurzame kennishuishouding en de governance Waddengebied.

Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021–2026

De partijen in het Waddengebied werken nu ruim een jaar samen aan het opstellen van het Uitvoeringsprogramma. Het afgelopen jaar is de in de Agenda opgenomen doorkijk naar het Uitvoeringsprogramma verder uitgewerkt. De focus is daarbij op het behalen van de hoofddoelstelling Waddenzee en de doelstelling Waddengebied². Dit hebben de betrokken partijen gedaan door de eigen doelen/uitvoeringstrategieën uit de Agenda te vertalen in zogeheten veranderdoelen (ER-doelen³) en SMART-doelen⁴. Voor het merendeel van de doelen lijkt deze vertaalslag te lukken. Voor een aantal doelen vergt dit nog een nadere uitwerking en gesprek, zoals voor binnen- en buitendijkse natuurontwikkelingen in relatie tot verzilting van landbouwgronden en voor het accommoderen van de noodzakelijke

¹ Kamerstuk 29 684, nr. 220

² Hoofddoelstelling voor de Waddenzee, «een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap», doelstelling voor het Waddengebied, «veilig, vitaal en veerkrachtig in 2050».

³ Het gaat dan om betER, meER, mindER, duurzamER etc.

⁴ Specifiek – Meetbaar – Acceptabel – Realistisch – Tijdsgebonden

energietransitie in relatie tot ecologische en economische draagkracht en inpasbaarheid in het Waddengebied.

Dit zijn – vaak al langlopende – dilemma's waarvan het BO Waddengebied heeft aangegeven deze de komende periode «bij de kop te willen pakken». Gezien de complexiteit van deze dilemma's vraagt dit zorgvuldige voorbereiding. In het voorjaar is een extra BO Waddengebied voorzien om hier een volgende stap in te maken. Het streven is om het Uitvoeringsprogramma voor de zomer vast te stellen in het BO Waddengebied.

Tegelijkertijd zijn de betrokken partijen het afgelopen jaar ook (verder) aan de slag gegaan met de initiatieven. Er zijn nu circa 25 uitvoeringsinitiatieven (ten opzichte van de 19 in de Agenda) in het Uitvoeringsprogramma opgenomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om dijkversterkingstrajecten die in voorbereiding zijn, waar mede in het kader van de Programmatische Aanpak Grote Wateren wordt gekeken hoe kansen voor natuur kunnen worden benut.

Daarnaast zijn er natuurlijk ook diverse initiatieven buiten het Uitvoeringsprogramma om. Het gaat dan om initiatieven die op een meer lokale schaal of met minder partners worden uitgevoerd. Daarbij past uiteraard de kanttekening dat ook deze initiatieven aan de doelen van de Agenda bijdragen en alle betrokken partijen daarop aanspreekbaar te zijn.

Advies Omgevingsberaad Waddengebied

Het Omgevingsberaad Waddengebied (verder: Omgevingsberaad) heeft onder meer geadviseerd over het concept Uitvoeringsprogramma zoals geagendeerd in het BO Waddengebied van afgelopen december. Het Omgevingsberaad constateert samen met ons dat er de komende periode nog de nodige stappen dienen te worden gezet om te komen tot een breed gedragen Uitvoeringsprogramma. De adviezen, zoals aangereikt door het Omgevingsberaad, zullen wij hierbij ter harte nemen.

Impactanalyse

De partijen in het Waddengebied hebben een methodiek voor de impactanalyse ontwikkeld, naar aanleiding van de motie van de leden Remco Dijkstra en Geurts⁵. Het doel van de impactanalyse is om de effecten op economie en ecologie in balans inzichtelijk te maken en met elkaar te kunnen afwegen. De impactanalyse kan bijdragen aan het voldoen aan het eerste dictum van de motie Dijkstra en Geurts met betrekking tot het borgen van de positie en activiteiten van economische sectoren. Het BO Waddengebied heeft ingestemd met de methodiek en het voorstel om deze de komende periode toe te passen op een of twee pilots. De keuze voor de pilots wordt gemaakt in overleg met de betrokken partijen. Het doel hiervan is om de ontwikkelde methodiek te toetsen en daar waar nodig aan te scherpen.

In beginsel dienen voor elk initiatief zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma de effecten in kaart te worden gebracht. Voor initiatieven met een ruimtelijke impact geldt dat, als onderdeel van het besluitvormingsproces, vaak een maatschappelijke kosten-batenanalyse wordt opgesteld. In dat geval kan de methodiek impactanalyse dienen als een soort van «checklist» om te bepalen of de impact op alle relevante aspecten in kaart is gebracht, dan wel dat bepaalde aspecten ontbreken.

⁵ Kamerstukken 35 570 XII, nr. 65

Governance Waddengebied

BO Waddengebied

Naar aanleiding van recente discussies met betrekking tot onder meer de aanlanding van de kabel van windpark Ten Noorden van de Waddeneilanden hebben de leden van het BO Waddengebied ingestemd met het voorstel om de Minister voor Klimaat en Energie in het vervolg ook uit te nodigen voor het BO Waddengebied.

Omgevingsberaad Waddengebied

Zoals aangegeven in de brief van 26 augustus 2021⁶ heeft het Omgevingsberaad eerder dit jaar een beknopte evaluatie laten uitvoeren naar het functioneren van één jaar Omgevingsberaad. Het Omgevingsberaad is de afgelopen periode voortvarend aan de slag gegaan met het oppakken van de aandachtspunten. Dit heeft onder andere geleid tot een versterking van het secretariaat van het Omgevingsberaad. Hiermee beoogt het Omgevingsberaad een verdere invulling te kunnen geven aan de platformfunctie alsmede de betrokkenheid bij en eventuele advisering over beleidsdiscussies omtrent het Waddengebied. Daarnaast heeft het Omgevingsberaad het initiatief genomen tot het organiseren van de Toogdag Waddengebied 2022. Het hoofdthema van deze dag wordt de aanpak van de kust.

Beheerautoriteit Waddenzee

De Beheerautoriteit Waddenzee (verder: Beheerautoriteit) is sinds maart 2020 operationeel⁷. In de afgelopen periode hebben de opdrachtgevers⁸ van de Beheerautoriteit een tussentijdse evaluatie (mid-term review (MTR), zie bijlage)⁹ uit laten voeren. Doel van de MTR was om te kijken of de Beheerautoriteit op de juiste weg is. De MTR constateert dat er fundamentele stappen zijn gezet om te komen tot een betrokken en betrouwbare Beheerautoriteit.

De opdrachtgevers hebben naar aanleiding van de MTR besloten om in 2022 de nadruk te leggen op het versnellen en versterken van afspraken tussen de beheerders van de Waddenzee om te werken als waren zij één beheerder. Als onderdeel van de vervolgstappen zetten we in op de doorontwikkeling van het BeheerdersCollectief Waddenzee (BCW), waarin partijen plaatshebben die verantwoordelijkheden hebben voor het natuurbeheer van de Waddenzee. Dit om vaart te zetten op het vormgeven van een integraal beheerplan waarin het samenwerken van de beheerders verder vorm krijgt.

De opdrachtgevers willen daarnaast zelf hun bestuurlijke rol verstevigen binnen de Beheerautoriteit. Specifiek op het gebied van de beleidsontwikkeling willen de opdrachtgevers de daaropvolgende, benodigde doorvertaling naar beheeropdrachten in gezamenlijkheid met de beheerders op pakken. Hoe de verbinding en afstemming tussen opdrachtgevers, de Beheerautoriteit en het BCW precies vorm krijgen, zal dit jaar verder worden uitgewerkt. Bij de nadere uitwerking rondom beheer en de doorvertaling van beleid naar beheeropdrachten zullen ook de andere aanbevelingen van de MTR, waar nodig, worden betrokken. Een en ander

⁶ Kamerstuk 29 684, nr. 219

⁷ Kamerstuk 29 684, nr. 185

⁸ De Ministeries voor N en S (voorheen LNV) en van I en W en de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen.

⁹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

zal worden opgenomen in een aangescherpte opdracht aan de Beheerautoriteit.

De Beheerautoriteit Waddenzee functioneerde vanaf de start met twee directeuren, één voor bestuur en één voor beheer. Door bovenstaande besluiten vervalt de noodzaak voor het invullen van de rol van directeur bestuur. Deze rol zal door de gezamenlijke opdrachtgevers worden opgepakt. De rol van directeur beheer wordt verstevigd.

Kennisregisseur – duurzame kennishuishouding Waddengebied

Het BO Waddengebied heeft ingestemd met het Werkprogramma 2022¹⁰ en de bijbehorende begroting van de Waddenacademie. Daarnaast is de Waddenacademie gevraagd zich om te vormen tot onafhankelijke kennisregisseur, een Waddenacademie 2.0. De Waddenacademie heeft deze vraag opgepakt en is – samen met de partijen in het Waddengebied – het afgelopen half jaar voortvarend aan de slag gegaan met de voorbereidingen hiervoor. Dit moet uiteindelijk resulteren in vaststelling voor de zomer in het BO Waddengebied van de Kennisagenda 2023–2027, de onderzoeksopgave 2023 en de toekomstige organisatievorm van de kennishuishouding van het Waddengebied en de Waddenacademie als onafhankelijke kennisregisseur.

Tot slot

Wij, en met ons ook de andere leden van het BO Waddengebied, zijn ons ervan bewust dat er meer nodig is dan het opstellen van het Uitvoeringsprogramma, het uitvoeren van de initiatieven en de instelling van de kennisregisseur om de doelen voor het Waddengebied en de Waddenzee te realiseren. Dat zal een kwestie van de lange adem zijn, meer initiatieven en het tonen van ambitie. Dit is een uitdaging waar de vertegenwoordigende partijen gezamenlijk de schouders onder willen zetten.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers

De Minister voor Natuur en Stikstof,
Ch. van der Wal-Zeggelink

¹⁰ https://www.waddenacademie.nl/fileadmin/inhoud/pdf/01-Waddenacademie/werkprogramma_Waddenacademie_2022.pdf